

Arkivsak: 17/05740-3

Saksdokumenter:

BM 47.1/18 Høringsnotat - regler for valg av Kirkerådet

Høringssak - Regler for valg av Kirkeråd

Kirkemøtet vedtok i 2018 ny sammensetting av Kirkerådet (KM 15/18). Som en konsekvens av dette må regler for valg til Kirkerådet endres. Kirkerådet har nå sendt et forslag på høring til bispedømmerådene og Bispemøtet. Høringsfrist er satt til 15. desember.

Forslag til vedtak

Bispemøtet har drøftet det utsendte høringsnotatet om regler for valg av Kirkerådet. Bispemøtet ber Bispemøtets AU ferdigstille et høringssvar med utgangspunkt i de synspunkter som kom frem i samtalen.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet vedtok i 2018 ny sammensetning av Kirkerådet (KM 15/18). I vedtaket heter det at Kirkerådet skal bestå av:

- Elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme
- Én lek kirkelig tilsatt
- Fire prester
- Én biskop, valgt av Bispemøtet

Kirkerådets leder velges blant Kirkemøtets leke medlemmer. Alle bispedømmer skal være representert i rådet, og alle Kirkerådets medlemmer må være medlemmer av Kirkemøtet. Hvert medlem av Kirkerådet skal ha én personlig vara som velges av Kirkemøtet. Lederne av Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Ufung (Utvalg for ungdomsspørsmål) har møte-, tale- og forslagsrett.

I vedtaket heter det også at «Kirkemøtet ber Kirkerådet om å forberede en sak om regler for valg av Kirkerådet til Kirkemøtet i 2019».

Kirkerådet har nå sendt ut forslag til valg på Kirkerådet til høring, med høringsfrist 15. desember. Bispedømmerådene og Bispemøtet er høringsinstanser. Det foreslås at Bispemøtet i denne saksbehandlingen drøfter Kirkerådets høring, og at Bispemøtets AU gis fullmakt til å levere endelig høringssvar.

Bispemøtet leverte hørings svar på høring om Kirkerådets sammensetning i forkant av Kirkemøtets behandling av saken. I Bispemøtets hørings svar problematiseres sammensetningen av Kirkerådet i lys av Kirkerådets oppgaver. En hovedtanke i Bispemøtets hørings svar var at dersom Kirkerådet fremdeles skal ha ansvar for å forberede og innstille på lære- og økumenikksaker, så bør biskopenes rolle i Kirkerådet styrkes, enten ved å ha Bispemøtets preses som leder av Kirkerådet eller øke representasjonen av biskoper i rådet. Dette ble ikke tatt til følge. Denne saken gjelder ikke å på nytt reise samtalen om Kirkerådets oppgaver eller sammensetning, men se på hvordan valget til Kirkerådet foregår. Det at foreslåtte valgeregler gjør at åtte av elleve prester i Kirkemøtet vil være tilknyttet Kirkerådet som enten medlem eller vara, mens dette bare gjelder to av tolv biskoper i Kirkemøtet er relevant i en videre drøfting av kirkeordningen.

Forholdsvalg – flertallsvalg

Det er flere hensyn å ta når det skal velges medlemmer til Kirkerådet. Med den nye bestemmelsen om at Kirkerådet skal inkludere ett lekt medlem fra hvert bispedømmeråd det geografiske aspektet ivaretatt, men Kirkemøtet har også en målsetting om at det skal være minst 40% av hvert kjønn samt minst 20% under 30år i alle råd og utvalg. Et annet prinsipp dreier seg om ivaretagelsen av mindretall, slik at også et mindretall har en representasjon i de styrende organer og avspeiler bredden i Den norske kirke.

I dette må det avgjøres om Kirkerådet skal velges ved flertallsvalg eller forholdsvalg (listevalg), altså om det er Kirkemøtets flertall som avgjør hvem som skal sitte i Kirkerådet eller om grupperinger på Kirkemøtet skal lage valglister og dermed bli proporsjonalt representert i Kirkerådet. Forholdsvalg vil gjenspeile måten kirkevalget for øvrig foregår og være best egnet til å sikre at mindretallet vil bli representert i Kirkerådet. Et flertallsvalg vil derimot gi en mer parlamentaristisk forståelse av Kirkerådet, hvor en valgt gruppe styrer på vegne av et flertall. Dette vil gjøre det lettere å eventuelt avsette et Kirkeråd mellom to valgperioder. Kirkerådet foreslår å opprettholde dagens ordning med flertallsvalg.

Hverken forholdsvalg eller flertallsvalg er i stand til å sikre kjønns- eller aldersbalanse i Kirkerådet, men dersom det stilles lister vil det trolig gjøre det lettere å se en helhet i hvem som foreslås til å sitte i Kirkerådet.

Har biskopene kommentarer til forholdsvalg eller flertallsvalg? Hvordan er man best egnet til å ivareta de ulike hensynene knyttet til Kirkerådets sammensetning?

Bispemøtets representant – se Bispemøtets forretningsorden

Bispemøtet er representert i Kirkerådet ved én biskop. Denne biskopen velges ikke av Kirkemøtet, men av Bispemøtet jf. kirkeloven § 25. Kirkerådet ønsker ikke å endre på denne ordningen. Bispemøtets forretningsorden § 6 sier at preses er medlem av Kirkerådet. Visepreses er i dag preses personlige vararepresentant i rådet.

Har biskopene kommentarer til valg av biskop til Kirkerådet?

Valg av Kirkerådets leder

I de senere valgene til Kirkerådet har leder av rådet blitt valgt i en separat første valgomgang. Dette foreslås videreført i nye valgeregler.

Ettersom nye regler for sammensetning av Kirkerådet fastslår at hvert bispedømme skal være representert med ett lekt medlem i rådet, samt at Kirkerådets leder velges blant Kirkemøtets leke medlemmer, vil det bispedømmet som leder er valgt fra ikke få flere leke representanter. Dette er ulikt dagens regler, hvor både leder og nestleder representerer Oslo bispedømmeråd.

Har biskopene kommentarer til valg av Kirkerådets leder?

Valg av andre medlemmer til Kirkerådet

Der det foreslås å videreføre ordningen for valg av biskop og leder av Kirkerådet, skisseres det i høringen til Kirkerådet ulike alternativer til hvordan de øvrige medlemmene av Kirkerådet skal velges.

Det første alternativet går ut på at alle de resterende medlemmene av Kirkerådet (ti leke medlemmer, fire prester og én lek tilsatt) velges i samme valgongang ved flertallsvalg. Dette er en forenkling av dagens prosess, hvor andre valgongang har blitt gjennomført slik at tre (to leke og en geistlig representant) har blitt valgt, og at øvrige kandidater var bispedømmer som har fått valgt representanter har blitt strøket fortløpende. Denne prosessen ble så gjentatt til alle medlemmene var valgt.

Det andre alternativet får ut på å dele andre valgongang til en andre og tredje valgongang, hvor man i begge omganger velger fem leke medlemmer og to prester. Lek kirkelig tilsatt vil velges i andre valgongang.

Begge forslagene tar utgangspunkt i et flertallsvalg, men der det første alternativet i større grad tar hensyn til Kirkemøtets ønske om forenkling av valgprosess, tar det andre alternativet høyde for Kirkemøtets mål om kjønnsbalanse og representasjon av unge under 30år. Ved innføringen av en tredje valgongang vil Kirkemøtet få anledning til å se an kjønn og alder på de som allerede er valgt, og ta dette i betraktning i tredje valgongang. Dette kan også bidra til å sikre et mindretall plass i Kirkerådet.

Har biskopene kommentarer til valg av øvrige medlemmer av Kirkerådet? I høringen ber Kirkerådet særlig om en vurdering av antallet medlemmer som bør velges i henholdsvis andre og tredje valgongang innenfor hver kategori.

Valg av varamedlemmer

I gjeldende ordning er vararepresentant for lekt medlem i Kirkerådet den som fikk nest flest stemmer i valget fra det bispedømmet, for lek kirkelig tilsatt den lek kirkelige tilsatte som fikk nest flest stemmer i Kirkemøtet, og for prestene deres vara i bispedømmerådet. Dette har sin bakgrunn i at alle bispedømmer skulle være representert i Kirkerådet. Dette hensynet er nå ivaretatt ettersom alle bispedømmer skal være representert gjennom de leke medlemmene.

Der det nå er slik at den med nest flest stemmer blant de leke medlemmene automatisk blir vara, foreslår Kirkerådet å endre dette slik at disse blir valgt på selvstendig grunnlag etter at valget til Kirkerådets medlemmer er gjennomført. Et lekt valgt medlem av Kirkerådets vara må være fra samme bispedømme som medlemmet.

Ettersom bispedømmenes representasjon i Kirkerådet vil være sikret blant de leke medlemmene, vil vararepresentanter til lek kirkelig tilsatt og prester kunne velges blant Kirkemøtets medlemmer. Ettersom det kun er én lek tilsatt i Kirkerådet vil dette bety at varaen vil være personlig vara. For prestene kunne dette vært organisert annerledes, med en første vara, en andre vara osv. Vedtaket til Kirkemøtet (KM 15/18) sier imidlertid at det skal være en personlig vara. Derfor vil i alt åtte av elleve prester i Kirkemøtet (fire medlemmer og fire varaer) være tilknyttet Kirkerådet.

Har biskopene kommentarer til valg av vararepresentanter?

Nominasjonsordning

Kirkerådet foreslår å videreføre gjeldende nominasjonsordning ved valg av Kirkerådet. Dette innebærer at det siste Kirkemøtet i bispedømmenes valgperiode velger en nominasjonskomité. Komiteen skal innhente forslag fra bispedømmerådene, som skal foreslå fire prioriterte leke kandidater. Kirkerådet foreslår å videreføre at alle prestene i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet. Kirkerådet ber i høringen høringsinstansene særlig om å vurdere om alle lekt kirkelige tilsatte i Kirkemøtet også bør være kandidater til Kirkerådet, eller om man bør videreføre ordningen med at nominasjonskomiteen foreslår tre kandidater.

Har biskopene kommentarer til hvordan kandidater til Kirkerådet skal nomineres?

I høringen om valg av Kirkeråd, berører Kirkerådet også nominasjonskomiteens rolle i forhold til valgkomiteen. Dette er redegjort for på side 7 og 8 i høringsdokumentet. Kirkerådet ønsker å beholde nåværende ordning.

Andre bestemmelser

Kirkerådet foreslår å videreføre bestemmelsene knyttet til hvordan Kirkemøtet kan skifte ut Kirkerådet og foreta nyvalg, samt hvordan man forholder seg til at noen skulle tre ut av Kirkerådet i løpet av valgperioden.

Kirkerådet foreslår også å videreføre bestemmelsene om stemmelikhet som slår fast at Kirkemøtet skal benytte omvalg dersom to kandidater oppnår stemmelikhet. Dersom det er stemmelikhet også etter nytt valg, skal valget avgjøres ved loddtrekning.

Kirkerådet uttaler seg ikke hvor mange kandidater det skal avgis stemme på, men det er lagt til grunn en forståelse av at Kirkemøtets medlemmer avgir stemme på like mange kandidater som skal velges innenfor hver kategori, men at det også er mulig å stemme blankt. Kirkerådet ber allikevel høringsinstansene om å uttale seg særskilt om dette. Å presisere hvor mange man skal stemme på vil gjøre at det er vanskelig å misforstå under selv valget.

Har biskopene kommentarer til hvor mange kandidater Kirkemøtets medlemmer bør stemme på?

Kirkerådet foreslår at ordningen med å forkaste stemmesedler som er feil utfylt skal videreføres, men at det presiseres at det er valgkomiteen som skal avgjøre i hver enkelt sak. Dette forstås som en oppgave som ikke kan delegeres.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Denne saken har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for Bispemøtet.